Ilmastovuosikertomus 2025

11.9.2025 | YMPÄRISTÖVALIOKUNTA, julkinen kuuleminen

JYRI SEPPÄLÄ, Suomen ilmastopaneelin puheenjohtaja, Suomen ympäristökeskuksen tutkimusprofessori

SUOMEN
ILMASTOPANEELI

Tilannekuva ei ole rohkaiseva

- Suomen nettopäästöt eivät ole vähentyneet yli 30 vuoteen, vaikka fossiilisia päästöjä on vähennetty mallikkaasti

- Nykykehityksellä:
  1. Ilmastolain kansalliset 60 % (v. 2030) ja 80 % (v. 2040) päästövähennystavoitteet saavutetaan, jos teknologiset hiilinielut toteutuvat
  2. EU:n LULUCF-asetuksen velvoite kaudella 2021–2025 ylittyy huomattavasti, myöskään kauden 2026-2030 velvoitetta ei saavuteta
  3. EU:n taakanjakosektorin tavoite –50 % vuoteen 2030 mennessä on vaarantunut
  4. Ilmastolain kansallista hiilineutraaliustavoitetta 2035 ei saavuteta maankäyttösektorin riittämättömien toimien vuoksi

Vuosikertomuksen katvealueita

- **Päästökauppasektorilla** energiantuotannon ja -käytön päästöjen väheneminen jatkunee hyvää vauhtia
  - Energiantuotannon päästövähennys nojaa osin metsäbiomassan ”päästöttömyyteen”, vaikka biomassan energiakäyttö heikentää maankäyttösektorin nettonielua
  - Tätä ei käsitellä ilmastovuosikertomuksessa lainkaan
- **Taakanjakosektorin** kumulatiivisessa päästökehityksessä on epävarmuuksia ilman maankäyttösektorin vaikutustakin eikä nykyisillä toimilla päästä vuoden 2030 EU-velvoitteen tavoitteeseen
  - Maankäyttösektorin tilanteen vaikutusta taakanjakosektorin lopputulokseen on käsitelty ilmastovuosikertomuksessa puutteellisesti
  - Kumulatiivisten päästöjen arvioinnin lopputulos kääntynee vajeeksi

Maankäyttösektorin toimettomuus estää tavoitteiden saavuttamisen

- MISUa ei olla päivittämässä tällä vaalikaudella, vaikka maankäyttösektorin tilanne on haastava
  - Maankäyttösektori olisi vuonna 2035 KEITO-hankkeen nykytoimiskenaarion mukaan 15,8 Mt päästölähde ja politiikkatoimiskenaarion mukaan 15,2 Mt päästölähde
- Maankäyttösektorilla on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia:
  - Päästövähennyksiä voidaan toteuttaa kotimaisin toimin ja tukien niihin investoivia, mikä parantaa maatalouden kannattavuutta, luo työpaikkoja koneurakoitsijoille ja suunnittelijoille sekä varmistaa tulevia kestäviä metsien hyödyntämis- ja hakkuumahdollisuuksia
  - Toimenpiteitä muun muassa metsien kasvatustiheyden optimointi ja kiertoajan pidentäminen, turvemaapeltojen vettäminen, metsäkadon hillintä, kangasmaiden typpilannoitus, tuhkalannoitus, säästöpuumäärän lisääminen ja jatkuvapeitteinen kasvatus
- Jotta velvoitteet saadaan täytettyä ja hiilineutraalius saavutetaan, myös hakkuita on maltillistettava (Ilmastopaneeli 2025)
  - Erityisesti energiaksi menevän ainespuun määrää tulisi vähentää
  - Vuosittainen hakkuutaso on merkittävin nettonieluun vaikuttava asia, muilla toimilla voidaan vaikuttaa rajoitetummin

Teknologisten nielujen toteutumiseen liittyy epävarmuuksia

- Jos teknologisia nieluja (BECCS) ei saada toteutettua tarpeeksi eivätkä muiden sektorien päästövähennykset onnistu paikkaamaan niitä, ilmastolain päästövähennystavoitteet vaarantuvat
- Investointisuunnitelmissa on päästävä ripeästi liikkeelle, jotta teknologisista nieluista saadaan apua ilmastotavoitteiden saavuttamiseen
  - Hankkeilla pitkä valmisteluaika, 6–7 vuotta (Ilmastopaneeli 2023)
- Yhteiskunnan tuki ja tuuppaus on tärkeää myös hiilidioksidin hyötykäytön (BECCU) mahdollisuuksien lunastamisessa

Toimeenpanon seuranta vaikeaa ja lisätoimet ovat riittämättömiä

- Hyvä, että vuosikertomuksessa eritellään aiempaa kattavammin KAISUn toimeenpanon tilannetta sekä MISUn osalta myös osan toimien toteutumista suhteessa tavoitteisiin
  - Nykyisten ilmastosuunnitelmien toimeenpano ei ole edennyt suunnitelmien mukaisesti
- Kehityskohta: Politiikkatoimien toimeenpanon seurannan helpottamiseksi koontitaulukoissa voisi näkyä toimien aiottu vaikuttavuus ja näyttäytyminen nykytilanteessa
- Vuosikertomuksen tulevaisuuden kehityskulku perustuu KEITO-hankkeen skenaarioihin, joiden suhde KAISU3 ja EIS-luonnoksiin ei hahmotu → vaikeuttaa arviointia
  - Suomella ei ole tällä hetkellä uskottavaa strategiaa EU:n vuoden 2030 velvoitteiden ja kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi

Mitä paremmin ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa onnistutaan, sitä vähemmän kustannuksia sekä haittaa ihmisille ja luonnolle

- Ilmastonmuutos etenee nopeasti ja sen vaikutukset näkyvät Suomessakin jo nyt
  - Sopeutumissuunnitelman eri teemojen tavoitteiden tilan läpikäymisen lisäksi tarvitaan selkeämpää yhteenvetoa nykyisestä tilanteesta
- Toimimattomuuden kustannukset tulevat kalliiksi
  - Toimimattomuuden kustannukset EU-velvoitteiden näkökulmasta jätetään käsittelemättä, jatkossa oltava oleellinen osa itse vuosikertomusta
  - Onnistuneet päästövähennykset loisivat Suomelle vahvan lähtökohdan siirtyä kohti vuoden 2040 tiukempia tavoitteita
- Suomen ja EU:n etu on saada myös muut torjumaan ilmastonmuutosta
- Politiikkajohdonmukaisuus on ilmastopolitiikan uskottavuuden, kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden edellytys

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ
jyri.seppala@syke.fi

SUOMEN ILMASTOPANEELI
info@ilmastopaneeli.fi